

ExxonMobil: torturaren erregai

ERREPRESIOA INDONESIA. Aceh eskualde independentziazelean herritarren giza eskubideak bortxatu izana leporatu diote petrolio konpainia erraldoiari

'PRODUKTUAK ETA ZERBITZUAK'. Olio eta gasa ustiatzen ditu ExxonMobil konpainiak Asia aldean, bere mundu mailako ekoizpenaren %13a lortuz.

Edu Lartanguren | DONOSTIA

Konpainia multinazionalen hirugarren munduan egiten diren giza eskubideen kontrako ekintzetan erantzukizunik badutela esan du berriki Amnesty Internationaleko eledun batek. Airen susmoak baieztatuz, Indonesian tortura, hilketa eta bortxaketak egiten lagundu izana leporatuta ExxonMobil erregai konpainia estatubatuarraren aurkako salaketa bat aurkeztu du nazioarteko giza eskubideen

aldeko Labor Rights Fund taldeak.

Erakunde honek Washingtonen aurkezturiko salaketaren arabera, Indonesiako Aceh eskualdean konpainiak gas naturala ustiatzen duen lantegiak babesteko kontrataturik dituen Indonesiako Armadako taldeek inguruko herritarren giza eskubideak bortxatu dituzte etengabe. ExxonMobil jakinaren gainean egoteaz gain, aktiboki lagundu du bortxaketotan, militarren esku hilobiak egiteko hondeatzeko makinak, galde-

ketak egiteko egoitzak eta torturaguneak jarri dituztelarik.

«Konpainiak giza eskubideen bortxaketarako tresnak jarri dituen frogak ditugu lehenengo aldiz», esan du Terry Collingsworth salaketako abokatuak.

ExxonMobilek plazaraturiko agiri baten arabera, konpainia «oso kezkatutik» dago Aceh eskualdean dagoen indarkeria giroa dela-eta. «Gure konpainiak erabat ukatzen du segurtasun indarrek Aceh-n eginiko giza eskubideen bortxaketan edonola ere parte hartu duela».

Gas naturala Aceh-n

Duela ehun urte baino gehiago Mobil Oil konpainia —gero Exxon-ekin bat egingo zuena— negozioak egiten hasi zen Indonesian. Sumatra uharterako iparraldean dagoen Aceh-n gas natural gune handi bat aurkitu zuen konpainiak 1971. urte inguruan. Aurkikuntzaren ondoren Suharto diktadorearekin jarri zen harremanetan Aceh-ko gasa ustiatzeko eskubide eskusiboak eskuratzeko. Horren ordainez, Suharto sendiak konpainiaren akzioak eta bestelako ondasunak jaso zituen.

Natur baliabideetan aberatsa den Aceh eskualdearen independentziaren aldeko mugimendua borrokan aritu da azken urteotan. Independentziazeleak zapaltzeko 1989. urtetik 1998. urtera Aceh «operazio militarretarako gunetzat» jo zuen Jakartako Gobernuak. Bederatzi urtez, mugimendu independentistarekin ustez loturiko milaka herritar hil, torturatu, bortxatu eta desagerrarazi zituzten Aceh-n zabalduriko 30.000 militar indonesiarrek.

ExxonMobilen parte-hartzea

Konpainiak Aceh-n zituen interesak defendatzearen aitzakiaz sekulako gehiegikeriak burutu zituzten Arunen gas likidua ekoizteko lantegiaren segurtasunaz arduraturiko militarrek, enpresaren oniritzia eta tresneria baliatuta.

Giza eskubideen aldeko talde ugariak —Aceh-n lan egiten duen hainbatek tartean— militarren zampaketa laguntzen jarrai ez zezan eskatu zion, behin eta berriro, egun ExxonMobil deituriko konpainiari. Eskaerak atzera bota zituen konpainiak. Are gehiago, soldadu gehiago eskatu zion ExxonMobilek Indonesiako Armadari Arungo lantegiaren segurtasuna ber-

SALAKETA

Eskubideak urratzeko bitartekoak eman zituzten

Aceh-ko herritarren kontra eginiko gehiegikerietan parte-hartzaile zuzena eta beharrezkoa izatea leporatu diote ExxonMobil konpainia multinazionalari. Enpresak Arunen gas likidua ekoizteko zuen lantegiaren segurtasunaz arduratzen zen militar taldeak burutu zituen gehiegikeriak, baina enpresak emandako baliabideak erabili zituen. Hona hainbat adibide.

EGOITZAK. Mobilek bi egoitza eraiki zituen Arun lantegiaren inguruan Indonesiako militarrentzat —Post 13 izenekoa eta Rancong kanpalekua—. Ustez independentziazeleak ziren hainbat acehtar bertan galdekatu, torturatu eta hil zituzten soldaduek.

MATXINERIA. Hondeatze makinak eta bestelako tresneria eman zituen konpainiak militarrek eraildako acehtarrek ezkutuan lurperatzeko.

ERREPIDEAK. Biktimak lurperatzeko garraio lanean zebiltzan militarrei konpainiak berak eraikitako errepideak erabiltzen utzi zieten. Horrez gain, hilobi guneak Arungo lantegiaren eremuan edo eremutik gertu egin ziren.

matzeko, acehtarren eskubide bortxaketaren berri izan arren.

Azkenean, Arun lantegia itxi zuen konpainiak aurtengo martxoan, militarrek ExxonMobilen egoitzen eta langileen segurtasuna bermatzeko gauza ez zirelako.

Mozkin goseak acehtarren soinetan irekitako zauriak ixtea ez zaio, ordea, horren erraza izango bidegabekeriaren erregaia ekoizten aritu den ExxonMobili.

ACHMAD IBRAHIM / AP

Aceh eskualdeko mutiko bat Indonesiako militarrek bere herritik igarotzen ari direla.

ARUNGO LANTEGIA

Hilketak, bortxaketak, bahiketak... eta gasa

Labor Rights Fund taldeak 11 acehtarren izenean aurkeztu du ExxonMobilen aurkako salaketa. Herritar bakoitzak konpainiaren Arungo gas lantegian aritutako militarren esku jasadakoaren berri zehatza dakar salaketak.

Lehenengo biktima Arun lantegiaren inguruan bizi den herritarra da —salaketak ez du kaltetuen benetako izena ematen, beren bizia eta auzokideena arriskuan ez jartzeko—. Azokara barazkiak saltzera bizikletaz zihoala tirokatu zuten militarrek 2001. urteko urtarrean. Granada bat jaurti zioten eta zauri larriak era-

gin. Hilik zegoelakoan utzi zuten bide bazterrean.

Bigarren salatzailea 2000. urteko abuztuaren atxilotu eta jipoitu ondoren konpainiaren Rancong-eko egoitzara eraman zuten eta hiru hilabetez biziki torturatu zuten.

Arun lantegitik gertu bizi den emakume haurdun bat jipoitu eta bortxatu zuen ExxonMobilen segurtasun taldeko soldadu batek 2001. urteko martxoan.

2000. urteko irailean lagun bat atxilotu eta desagerrarazi zutela jasotzen du salaketak.

Acehtarren herrixketan sartu eta hainbat lagun hil eta etxeak zein dendak erre dituzte Indonesiako militarrek konpainiaren interesen defentsan inongo probokaziorik tartean izan gabe, salaketaren arabera.